

سال هشتم شماره ۱۹۵۶
چهارشنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

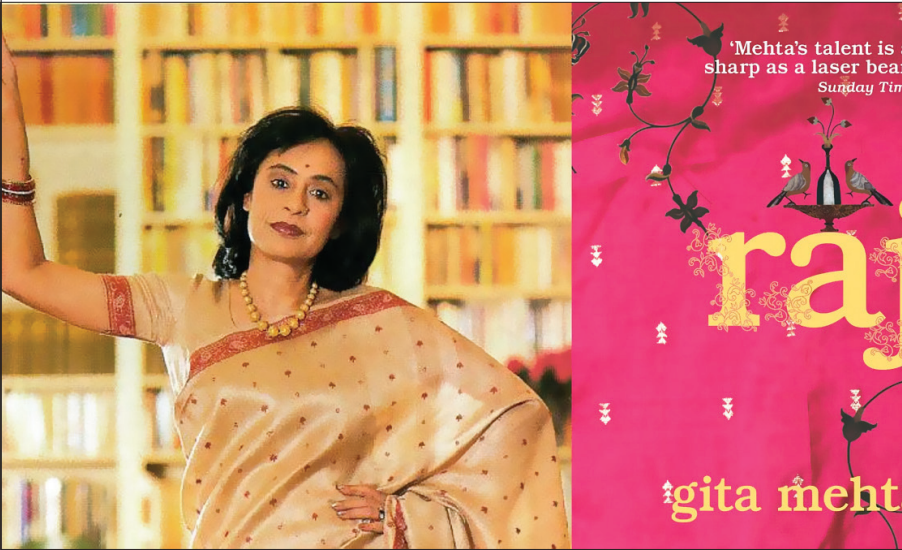
کافه

تازه‌های ادب و هنر

وبترین: تازه‌های کتاب

در کشاکش سنت و مدرنیته

گیتا مهتا در رمان **شاهزاده خانم** دوران پراتتهاب و پیچیده هند تحت سلطهٔ بریتانیا را روایت می‌کند

طه‌حسین فراهانی

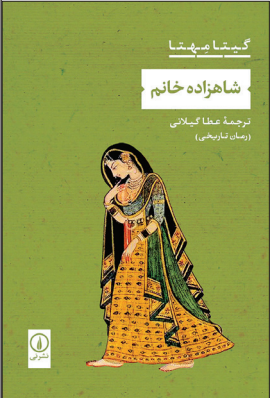
روزنامه‌نگار

تغییرات به ویژه در منطقه‌های هند، مانند راجپوتانا که در شمال غربی هند قرار دارد، بیشتر محسوس بود. شخصیت اصلی رمان، شاهزاده خانمی است که در این دوران پرتلاطم و پیچیده در میان سنت‌های کهن و آرمان‌های نوین آزادی دست و پا می‌زند. او به عنوان یک شخصیت زن، نه تنها در دل تحولات سیاسی و اجتماعی بزرگ هند قرار دارد بلکه با مبارزه‌های داخلی و بیرونی برای هویت خود، تعهدات خانوادگی و مسئولیت‌های اجتماعی روبه‌رو است. کشاکش بین سنت و مدرنیته به ویژه در زمینهٔ زنان و جایگاه آن‌ها در جامعه از جنبه‌های برجسته‌ای است که در این رمان به تصویر کشیده شده است.

در کنسار این دنیای پیچیدهٔ سیاسی، رمان به خوبی به نبردهای درونی شخصیت‌ها برای کشف هویت شخصی و اجتماعی خود پرداخته است. این نبردها نه تنها در سطح فردی بلکه در سطح جامعهٔ هند و در سطح امپرنشین‌ها و سلطنت‌های محلی در جریان است. این جنگ‌ها و تحولات به‌ویژه در دنیای زنان که باید در مواجهه با تغییرات سیاسی و فرهنگی نقش جدیدی را به‌عهده گیرند به شکلی دراماتیک به نمایش درآمده است.

این رمان، به نوعی، تصویری از آن دوران تاریخ‌ساز است که به درک عمیق‌تری از تحولات اجتماعی، فرهنگی و تغییرات هویتی در جوامع سنتی و در حال تحول هند می‌پردازد. «شاهزاده خانم» داستان از دست دادن دنیای کهن و تلاش برای سازگاری با دنیای جدید است، داستانی که در آن به‌ویژه زنان با چالش‌های بیشتری روبه‌رو می‌شوند اما در نهایت در میانه تحولات بزرگ جهانی و تاریخی، سرنوشت جدید خود را می‌سازند.

«شاهزاده خانم» نه تنها یک رمان تاریخی خوش‌خوان است بلکه درجه‌ای ارزشمند به سوی فهم تحولات بنیادین در تاریخ مدرن هند به شمار می‌آید. گیتا مهتا با مهارت چشم‌گیری موفق شده است پیچیدگی‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی هند را در بستر داستانی پرکشش روایت کند. این کتاب از معدود آثاری است که تاریخ استعماری، چالش‌های سنت و مدرنیته و نقش حساس زنان در تحولات اجتماعی را با نگاهی ظریف و انسانی در هم می‌آمیزد. مطالعه «شاهزاده خانم» برای علاقمندان به ادبیات داستانی تاریخی، دوستداران فرهنگ و تاریخ هند و کسانی که به دنبال درکی عمیق‌تر از نبرد میان سنت‌های کهن و آرمان‌های نوین در جوامع شرقی هستند، یک تجربه ارزشمند و فراموش‌نشدنی خواهد بود.

شاهزاده خانم
رمان تاریخی
گیتا مهتا

ترجمهٔ عطا گیلانی

نشرنی

۴۴۳ صفحه

۳۸۰ هزار تومان

شوالیه خیال‌پرداز درست‌کار

خطابه‌ای در بزرگ‌داشت **ماریو بارگاس یوسا**

درست‌کاری و شوالیه‌منشی. رویابین تمایل دارد در خیال زندگی کند و واقعیت را نادیده بگیرد. تو اغلب این کار را می‌کردی و دنیای خود و اطرافیات را زیر و رو می‌کردی. می‌دانی چه زمانی رویابینی تو را کشف کردم؟ در ۸ سالگی، وقتی در آونیدا رداکتو در لیما زندگی می‌کردیم. یک شب، متوجه شدیم که دزدانی قصد ورود به خانه را دارند. دیدم که با یک دمپایی در دست به استقبال مهاجمانی رفتی که مطمئناً مسلح بودند. در میانهٔ راه، لحظه‌ای توقف کردی و احتمال پیروزی بر دشمن را سنجیدی. و ناگهان، خیال غلبه کرد: به دمپای ات چسبیدی و به پیش رفتی، آمادهٔ نبرد. وقتی به مقصد رسیدی، آن‌ها رفته بودند. نمی‌دانم چون چیزی که می‌خواستند را یافته بودند یا چون با دیدن رقیبی با چنین سلاح مضحکی گیج شده بودند. در طول زندگی پرتلاطم، چند بار این لحظه را به یاد آوردم که برای من، پدری متولد شد که تسلیم خیالات محض می‌شد.

پس از صفت خیال‌پردازی، درستکاری قرار می‌گیرد: کسی که حقیقت را بدون توجه به پیامدهایش می‌گوید. ۱۳ ساله بودم و تو و مادرم تصمیم گرفته بودید، مرا به یک مدرسهٔ شبانه‌روزی در انگلستان بفرستید تا دور از قید خانواده زندگی کردن را بیاموزم و افق دیدی گسترده بیابم. زبان انگلیسی بلد نبودم و هفته‌ها از این فکر که نمی‌توانم با کسی ارتباط برقرار کنم و ممکن است قدرت تکلم را از دست بدهم، ترس بر وجودم سایه انداخته بود. این وحشت که مبادا قدرت تکلم را از دست بدهم، همواره با من بود. روز اول، دستم را گرفتی و من با ترس و لرز تمام ششهامتم را جمع کردم و پرسیدم: «بابا، تو فکر می‌کنی اگر آدم مدت‌ها حرف نزنم، ممکن است برای همیشه لال شود؟» پاسخ تو قلبم را منجمد کرد: «بله، کاملاً ممکن است، آلوآرین.» هر پدر دیگری سعی می‌کرد، ترس فرزندش را برطرف کند اما چیز دیگری حتی به ذهنت هم خطور نکرد و فقط با صدافتی بزرگ‌منشانه پاسخ دادی. این گونه بود که تصویر پدر درست‌کار در ذهنم متولد شد. چند بار این خاطره را به یاد آوردم وقتی می‌دیدم چگونه با گفتن حقایق ناخوشایند ادبی، سیاسی یا شخصی، اطرافیات را آشفته می‌کردی. پس از درستکاری تو روحیه شوالیه‌گری قرار می‌گیرد. در جریان یک کارزار انتخاباتی کم‌رونق پس از سقوط یک رژیم اقتدارگرا که هر دو با

گروه فرهنگ: بیش از ۱۰ روز از مرگ ماریو بارگاس یوسا، نویسندهٔ برجستهٔ پرویی می‌گذرد. یوسا ۱۳ آوریل (۲۴ فروردین) درگذشت و مراسم تدفین او مطابق خواسته‌اش بدون تشریفات ویژه و تنها با حضور خانواده و نزدیکانش برگزار شد. دو روز پیش آلوآرو پسر بزرگ او متنی را که هنگام تدفینش خواند در اختیار روزنامهٔ «ال پائیس» اسپانیا قرار داد که در رسانه‌های جهان بازتاب یافت. در این خطابه که نگاهی متفاوت به یوساست، آمده: مشکل بود شیوه‌ای برای بیان جاودانگی تو بیابم. وقتی که به روح معتقد نبودی اما ما تنها ماده نیستیم. پس از مرگ یک آفرینش‌گر بی‌اعتقاد به روح، چه چیزی باقی می‌ماند جز آثارش. بهترین توجیه غیر مذهبی جاودانگی را در سخنان ویکتور هوگو در بزرگ‌داشت ژرژ ساند یافتم. هوگو پس از گریستن برای متوفی توضیح داد که با مرگ، یکی از صورت‌های آفرینش‌گر ناپدید می‌شود؛ صورت جسمانی اما جای خود را به صورت دیگری می‌دهد. صورت انسانی نقابی است که چهرهٔ واقعی یعنی «اندیشه» را می‌پوشاند. بنابراین، این اندیشه است که باقی می‌ماند. اندیشهٔ بارگاس یوسا.

خیال‌پرداز، درست‌کار و شوالیه‌منش

اندیشهٔ تو در هر فردی که به یادت می‌آورد، آثارت را می‌خواند یا زندگی‌ات را مرور می‌کند، متولد می‌شود. هر بار که خواننده‌ای به دنیای رمان‌های تو قدم می‌گذارد- در مدرسهٔ نظامی، در محلهٔ ماناگچریا، در سانتا ماریا د نیوا، در لیما در دههٔ پنجاه، در سرتاوی برزیل، در کنگوی تحت سیطرهٔ بلژیک در دورهٔ لئوپولد دوم، در پوتوماویو یا در سینکو اسکیناس که دو هفته قبل از مرگت با نوات لئاندرو از آن بازدید کردی، اندیشهٔ بارگاس یوسا در تخیل او جای می‌گیرد. هر بار که کسی، در جایی، اشاره‌ای به تعهد تو به زمانه‌ات و دفاع از آزادی‌های فردی می‌کند، اندیشهٔ بارگاس یوسا را فراخوانی می‌کند. همان‌طور که دوستان با یادآوری خاطرات کوچک و داستان‌های بزرگ، با مادرم پاترسیا، با برادر و خواهر گونزالو و مورکانا، یا ۶ نوهٔ تو وقتی به یادت اشکی می‌ریزند، این اندیشه زنده می‌ماند. امروز می‌خواستم بر سه ویژگی از شخصیت تو تأکید کنم: خیال‌پردازی،

گزارش روز

فرهادی در حاشیه

داستان‌های موازی ربطی به عملیات **داعش** ندارد

بهترین بازیگر زن جشنواره کن را از آن خود کرده بود. این کارگردان ایرانی که در ژوئن ۲۰۱۳ نشان بزرگ نقره‌ای شهر پاریس را دریافت کرد، جوایز بین‌المللی متعددی را در کارنامه دارد. او در سال ۲۰۱۲ برای فیلم «جدایی نادر از سیمین» موفق به دریافت جوایز سزار، اسکار و گلدن گلوب برای بهترین فیلم خارجی‌زبان شد. همچنین در سال ۲۰۱۶ برای فیلم «فروشنده» جایزه بهترین فیلمنامه در جشنواره کن و اسکار بهترین فیلم خارجی‌زبان را کسب کرد و جوایز متعدد دیگری در مسکو، ورشو، شیکاگو و برلین به دست آورده است.

انگار حاشیه‌ها خیال ندارند دست از سر اصغر فرهادی بردارند. دو روز پیش گزارش روزنامه فیگارو به نقل از مصاحبه ونسان کسل درباره موضوع فیلم جدید اصغر فرهادی در فرانسه، حاشیه‌های تازه‌ای را برای او رقم زد و انعکاس آن تا آنجا بود که با تکذیب سریع این کارگردان روبه‌رو شد.

خبر رسمی ساخت پروژه جدید سینمایی اصغر فرهادی با عنوان «داستان‌های موازی» در فصل پاییز با حضور جمعی از ستارگان سینمای فرانسه شامل ایزابل هوپر، ونسان کسل، ویرجینی افیرا، پیر نینی، آدام بلسا و کاترین دونو در حالی چند روز پیش به صورت رسمی اعلام شد که هیچ خبری درباره طرح داستان این فیلم از سوی اصغر فرهادی و تیم عوامل این فیلم به بیرون درز نکرده است.

با این حال، دو روز پیش روزنامه فرانسوی فیگارو با اعلام خبر ساخت فیلم جدید فرهادی در فرانسه مدعی شد که این فیلم حول محور حملات تروریستی باتکلاان و عملیات تروریستی داعش در پاریس نوامبر ۲۰۱۵ در فرانسه ساخته می‌شود.

فیگارو این اطلاعات را به نقل از مصاحبه ونسان کسل با هفته‌نامه «La Tribune Dimanche» منتشر و ونسان کسل که موضوع فیلم را دیروز (یک‌شنبه) در روزنامه «الا تریبون دیمانش» فاش کرد، نقش یک فرمانده واحد تحقیقات و مداخله پلیس را ایفا خواهد کرد که در زمان حمله به باتاکلان در محل حاضر بوده است. او در کنار ایزابل هوپر، ویرژینی افیرا، پیر نینی همچنین کاترین دونو که ظاهراً حضور کوتاهی خواهد داشت در این فیلم به ایفای نقش خواهد پرداخت.

فیگارو با ارائه توضیحاتی درباره فیلم تازه فرهادی نوشت: «داستان‌های موازی» اولین فیلم اصغر فرهادی خواهد بود که پس از ۱۲ سال در فرانسه فیلمبرداری می‌شود. در سال ۲۰۱۳ این کارگردان ۵۲ ساله با فیلم «گذشته» به موفقیت بزرگی دست یافته بود. یک میلیون نفر در فرانسه این فیلم را تماشا کردند. برنیس بزو بازیگر زن این فیلم که در کنار طاهر رحیم درخشیده بود، جایزه